

OOSTVLAAMSCH ZANTEN.

Mededeelingen van den Bond van Oostvlaamsche Folkloristen.
Maatschappij zonder winstbejag.

TWEEMAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT.

De leden ontvangen de
mededeelingen gratis
Jaarlijksche bijdrage
voor het lidmaatschap :
15 frank.

Redaktie : F. Van Es, Brabantstr.
29, Aalst.

Postcheckrekening 2043,98

P. Luyekx, Gent.

Prijs per n^r : 3 fr.

Abonnementsprijs
buitenland : 4 belga's.

De Loting.

De loting, werd in ons land in 1909 afgeschaft. Ze geschiedde in de eerste dagen van de maand Februari. Met haar zijn tal van gebruiken verdwenen. Allerhande middelen werden aangewend om een goed nummer aan den loteling te bezorgen. Hij of een lid van zijn familie, zijn moeder meestal, riep te dien einde verschillende heiligen aan, ook het bedevaarten was in zwang. In de kleeren werden allerlei gelukaanbrengende voorwerpen (talismans) gestopt, o. a. een zakje met aarde, op het kerkhof, te middernacht, door den loteling zelf op het laatste geopende graf genomen. Dit zakje moest in de linkerhand gehouden worden gedurende de trekking, of er moest wat van die aarde onder den nagel van den duim en den wijsvinger der hand gebracht, waarmede hij het lot trok. Andere krachtige middelen waren ook het *Gebed van Keizer Karel*, rond den rechterarm gebonden, of een stukje uitgedroogde nageboorte, door de moeder sedert de geboorte van den jongen bewaard, een stukje van den "helm", (vliesachtig omhulsel van het hoofd van een pasgeboren kind), muntstukken met een gaatje in of met een kruis op afgebeeld of ingegrift, mollepootjes, klavervierbladeren, ook vlierbladeren, enz.

Talrijke liederen werden door de lotelingen gezongen en uitgeschreeuwd. Deze toiden zich met vaantjes en papieren wimpels en bloemen, met kaarten en kartonnen voorwerpen.

Wij vestigen de aandacht van onze leden en korrespondenten op al deze gebruiken en wij verzoeken ze ons alles, wat zij zich nog herinneren of verzamelen kunnen met betrekking daartoe, te willen meedeelen. Herinneren wij er terloops aan, dat ons museum van het Gentsche stadsbestuur de lotings-trommel in leen ontvangen heeft.

Hier laten wij met betrekking tot de loting reeds het een en ander volgen.

De Redactie.

Gentsche Lotelingenliederen.

De volgende liederen werden te Gent door de lotelingen gezongen, of beter uitgeschreeuwd, naarvolgens zij een *slecht* nummer — dit is een laag nummer, dat hen aanwees tot den militairen dienst — of een *goed* (hoog) — dat hen vrijstelde — getrokken hadden.

Degenen, die " *er in waren* " — een laag nummer getrokken hadden — zongen :

- a) *Ik heb nu moeten lote(n),
Ik deed het mee plezier,
Ik stak mijn hand al in de(n) trommel
Driehonderd kom maar alhier !*

Broeders, zusters en vrienden zongen te zamen met deze wijziging :

*Mijn broeder moest gaan lote(n),
Hij deed het mee plezier,
Hij stak zijn hand al in de(n) trommel,
Driehonderd kom maar alhier !*

Te zamen :

- A vous, santé,
Zei-te-jij,
Driehonderd goa nu mee mee mij !* } bis
- b) *Hoe gruuter sloeber, hoe mier gedruisch,* } bis
Driehonderd goa nu mee naar huis ! }

- c) *De(n) troep es slecht,
Hij kan nie(t) slechter weze(n),
De(n) troep es slecht,
Hij kan nie(t) slechter zijn !
Halte la ! on ne passe pas ! } bis.
La garde civique est là ! }*

- d) *En soepe zal hij nu wel ete(n), } bis
En soepe zal hij nu wel hèn ! }*

of nog het volgende, als protest tegen " plaatsvervangen ..

- e) *Terwijl wij zitten in de sloavernij, } bis
Zijn de rijke(n) veur hun cente(n) vrij. }*

Degenen, die " er uit waren .. — een hoog nummer getrokken hadden — zongen :

Zie a) drie eerste regels.

4^c regel : *Dertienhonderd kom moar alhier !*

- b) *Hoe gruuter sloeber, hoe mier geluk, } bis
Dertienhonderd es voor mij (of voor hem) gedrukt. }*

- c) *De(n) troep es goed,
Hij kan nie(t) beter weze(n)
De(n) troep es goed
Hij kan nie(t) beter zijn ! enz.*

- d) *En soepe zal hij toch nie(t) eten, } bis
En soepe zal hij toch nie(t) hèn ! }*

ofwel luidde de laatste regel :

Maar 't zal aan zijn moeders toafel zijn.

Em. Andelhof.

Nota van F. V. E.

Degenen, die een hoog nummer getrokken hadden, zongen ook nog :

- a) *En dertienhonderd * veur ezuu 'n mánneke, } bis
Dertienhonderd es dâ(t) nie(t) genoeg, }*

* het getrokken nummer.

- b) *En kopere(n) knoope(n) * zulle(n) wij niet droage(n) } bis
En kopere(n) knoope(n) zullen wij nie(t) hèn. }*

* Wij zullen geen soldatenknoopen dragen, dus geen soldaat worden.

- c) *En àlle doage(n) vliesch en soep,
Zonder werke(n), zonder werke(n),
En àlle doage(n) vliesch en soep
Zonder werke(n) bij den troep.*
-

Zanten.

I. Holderdebolder.

Onderhavig opstel moet aanzien worden als aanvulling van het opstel van Prof. Dr. P. de Keyser, in dit tijdschrift verschenen (II-41), en de aanvullingen daaraan (ibid. III-24).

Uit het onderzoek, dat we desaangaande instelden, blijkt dat de uitdrukking *holderdebolder* niet alleen in de Nederfrankische en Nedersaksische spraakgebieden nog gebruikelijk is, maar ook over het Kanaal bekend is.

Ons materiaal ontleenen we grootendeels aan het onder de bevoegde leiding van Prof. Dr. Josef Müller verschijnend *Rheinisch Wörterburch* (Bonn en Leipzig, 1923 en volgg.) en aan *Germaniens Völkerstimmen*, een samenstelling van verscheidene Duitse en Nederlandsche dialectstukken, door Firmenich verzameld en uitgegeven te Berlijn, rond het jaar 1865.

De klanknabootsende uitdrukking bestaat ook in het Engelsch, en luidt in deze taal HOLLABALLO, met de beteekenis gerucht, oproer: de variante HOLLOBALLO beteekent: een verwarring met veel lawaai gepaard.

In *Orsooi* bij Meurs aan den Nederrijn, wordt de uitdrukking HOLLA DI BOLLA toegepast op een smid, die veel lawaai maakt.

In Oost-Pruisen, te Insterburg, heeft men het woord: *Holterdipolter*, dat "hals over kop" beteekent.

Zooals hier reeds betoond werd, vormt de uitdrukking "holderdebolder" het hoofdwoord van vele raadsels, waarvan de oplossing niet altijd een ei is.

De raadsels, waarvan wij den tekst verzameld hebben, laten we hier volgen.